

Foucault anders!

Wat is / Hoe werkt
het Foucault effect
in 2014?

Hoe hebben de publicaties
na zijn dood onze Foucault
veranderd?

Machiel Karskens voor ISVW studiedag Foucault

28 juni 2014

Verschenen boeken in 1984

- - 1961 *Geschiedenis van de waanzin.*
- - 1963 *Geboorte van de kliniek*
- - 1966 *De woorden en de dingen.*
- - 1969 *L'archéologie du savoir*
- - 1970 *De orde van het spreken*
- - 1975 *Discipline, Toezicht en Straf.*
- - 1976 *De wil tot weten* = Geschiedenis vd Seksualiteit 1
- - 1984 *Het gebruik van de lust* = Gesch. vd Seks. 2
- *De zorg voor zichzelf* = Gesch.vd Seks 3

Foucault lezingen verschenen na 1984

- 1984: Heterotopie verhaal → (pol.) ruimte theorie
Foucault Reader, speciaal: What is Enlightenment?
 -
- 1989: **Parrèsia** → waarheid-spreken
 -
- 1990: **Qu'est ce que la Critique** (1978)
 - positieve Kant receptie, Verlichtingskritiek, actualiteitsanalyse, verzetstheorie
- 2004: La Peinture de Manet → Foucault als kunstfilosoof

Foucault Colleges – 1

in volgorde van verschijning

- 1996: Défendre la société (1976) → macht is meer dan disciplineren; oorlogstheorie = verzetstheorie; **biomacht**
- 1999: Anormaux (1975)
- 2001: Herm. du sujet (1982) → **wending naar subject**; filosofie = levenskunst; hermeneutiek; spiritualiteit; ;
- 2003: Pouvoir Psychia. (1974) → voorontwikkeling positieve macht
- 2004: Secur. Popula. Territoire ('78) → na-ontwikkeling (bio-)macht
→ Gouvernamentaliteit
- 2004: Naissance Biopol. ('79) → idem → **liberalisme**, civil society
→ 'Foucault Effect'

•

Foucault Colleges – 2 in volgorde van verschijning

- 2008: Gouv.de soi et des autres (1983) → Kant – Verlichting ; parrèsia
- 2009: Courage d.l. vérité (1984) → parrèsia ; **waarheid is anders**
(denken, leven, doen)
- 2011: Lecons sur Vol. de Savoir (1970) → van weten naar waarheid
waarheid als machtpraktijk
- 2012 Gouv. des vivant (1980) → van macht naar individuele
waarheid(sproductie); **alèthurgie**;
- 2013 Société Punitiv (1973) → van marxistische macht naar **indi-**
vidualiserende toezicht/controle macht en normalisering
- 2014 Subj. Vérité (1981) → waarheidsdiscours/spel
als reële en morele zelf-constitutie

Ontwikkeling thema Macht

1. Van moderne macht = discipline

via biomacht en pastorale macht

naar gouvernementaliteit;

naar zelf-controle / zelf macht = leef-kunde

2. Van klassestrijd, sociale oorlog,

via verzet en kritiek

naar tegen-gedrag en agoon-vrijheid

→ verzet is het andere van de macht

3. Van discipline naar toezicht/controlle macht

3 assen van Waarheid

1. waarheid als **evenement**/manifestatie / nieuw(s)

la vérité n'est pas donnée d'avance, elle est produit comme un événement

- versus - waarheid als discours/ regime /techniek

2. zelf -**verplichting** van (in) waarheid spreken

(alèthurgie: ↑ ↓)

- versus - waarheid verplichtend opleggen/vaststellen

3. individualiserende, moraliserende waarheid:

waarheid van ik die denk = (subject) = *ce qui se constitue et se transforme dans le rapport qu'elle a à sa propre vérité*

- versus - waarheid van wat ik – en anderen - denken
van mijn handelen,

leven,...

gouvernement des hommes par la manifestation de la vérité dans la

Wat is/doet waarheid?

- “er bestaat geen vaststelling van de waarheid
- zonder een wezenlijke (op)stelling ten opzichte van het andere.
- De waarheid is nooit het zelf(de).
- Waarheid kan niet anders dan de vorm van de andere wereld, het andere leven hebben.”

Ontwikkeling van Levenskunst/kunde

1. van: bestaans-esthetiek

naar : zorg **om** zichzelf

2. van: leef-kunde (*tekhne peri/to bion*)

naar: **reflexief -kritische** hermeneutiek van zichzelf

3. van je leven als kunstwerk

naar: je **moet** (je leven) **veranderen**

Methodische ontwikkeling

1. Van wetenschaps geschiedenis als *archeologie* van het weten-discours
2. naar maatschappij geschiedenis als *genealogie* van de macht-weten praktijken
3. naar *filosofie* als zelf constitutie door het ideële (morele) waarheidsdiscours over zichzelf en de wereld

het Andere dan/van

≠ het uitgeslotene

= het genegeerde *ingeslotene*: abnormale, illegale, zondige

= de ongekende/ onbeheerste rest ← angst

= verzet/ kritiek als intrinsiek andere van macht en weten

= de vorm van het andere leven/de andere wereld

← waarheid

praktijken/ vormen van Waarheidspreken

juridisch/
onderzoekend

- getuigen
- bekennen
- onderzoeken / waarheidsvinding
- ver/be-oordelen

(zelf)kennis/
wetenschap /
godsdienst

- weten / meten
- toetsen / redeneren/ verifiëren = waar-maken
- leren
- opvoeden/ onderwijzen

publiek/
politiek

- *Parrèsia* : vrij+moedig zeggen waar het op staat
- debatteren / stelling nemen / argumenteren
→ tegenspreken / kritiek uitoefenen
- waar-zeggen / profeteren/ openbaren

ANDERS DENKEN of VERSCHIL DENKEN (*penser autrement*)

- vanuit het tegendeel of verzet denken (recalcitrant)
- omkerend denken \neq dialectische negatie
- kritisch denken
- het binnen (naar) buiten en het buiten (naar) binnen denken
= **grensoverschrijden**
- denken door te veranderen (transformatie)
- denken van het andere *als verschillend*
en *niet* als: ab-normaal, uit-gesloten, on-gezond, il-legaal

= het verschil denken / het singuliere zien

= **de waarheid laten gebeuren ...**